

POSIEDZIEĆ (31) *vb pf*

o oraz oba e jasne.

inf posiedzieć (11). ◇ *fut* 2 sg posiedzisz (1). ◇ 3 sg posiedzi (4). ◇ 1 pl posiedzi(e)m (1). ◇ 1 du posiedziwa (1) *RejKup* h6. ◇ *praet* 3 sg *m* posiedziął (1). ◇ *imp* 3 sg niechąć, niechąj posiedzi (2). ◇ 2 pl posiedźcie (1) *Leop*, posiedzcie (1) *OpecŻyw*. ◇ *con* 2 sg *m* byś posiedziął (1). ◇ 3 sg *m* by posiedziął (1). ◇ 1 du bychwa posiedziła (1) *RejKup* h4. ◇ *part praet act* posiedziawszy (5).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde także XVII (z Cn) – XVIII w.*

1. *Pozostać jakiś czas w pozycji siedzącej; sedere PolAnt* (12) : Pan więc potym z ląźniewy wyfzedł/ Y pośiedziawfzy poki był medł: Aże mu fie záchćiało ieść/ Kazał figi naprzod przynieść *BierEz* A2v; A gdy k iedney gorze [*Ezop*] przyśpiał/ Ziął z siebie kołz y pośiedziął *BierEz* B; *RejZwierz* 62; Możemy pośiedzieć do dnia/ kiedy mamy ciepło z ognia. *RejZwierc* 237; Pośiedziawfzy tedy [w wodzie] godzin półtory/ albo dwie/ [...] á nikąłká nieśpiąc: [...] wynieść y ofułyć fie/ y ná łóźku pół godziny odpoczawfzy/ [...] trołżkę hoynieý niż był obiad/ wieczérzác *Oczko* 28.

posiedzieć na czym [= nad czym] (1): Też vfmierza bolenie w maczici/ gdy vwarzifz ye [*ślaz*]: a pośiedzy nanym pani chora. *FalZioł* I 4a.

posiedzieć przy czym (1): nie będzie węgla przy kthorymby fię zágrzac/ áni fwiátłá będzie coby przy nim pośiedzieć [*ad sedendum coram eo*]. *BibRadz Is* 47/14.

Zwroty: [»posiedzieć na dworze« = *wydalić ekskrementa*: Y motykę małz łobie mieć przy oręžu twym/ á gdy záchcełz pośiedzieć ná dworze [*quando sedes*]/ tedy wykopałz nią dołek *BudBib Deut* 23/13.]

»nie posiedzieć na jednym miestcu« = *być w ciągłym ruchu* (1): á dla łamego gniewu Niewiałta niepośiedzi na iednym miestczu/ ale iey wfzytko niewczas, á tak z miestcza na miestcze biega *FalZioł* V 17b.

»nie posiedzieć z pokojem« = *nie pozostać biernym, bezczynnym* (1): Cupiditate gloriae volitare, Nie pośiedzieć s pokoyem dla chwały/ łtaráýąc fie o sławę. *Mącz* 505d.

a. *Poświęcić jakiś czas czemuś* (3) : [Zostawały jeszcze te rzeczy: obieranie poborców [...], podpisowanie konstytucyj [...]. Przeto p. marszałek [...] pytał się solenniter: mali się rozumieć za skończenie sejmu ten czwartek, [...] bo jeśliby tak było, tedy nie masz nic tak trudnego, co by się odprawić tegoż dnia nie mogło lub i w noc posiedziawszy. *AktaSejmikPozn* 1590/126.]

posiedzieć nad czym (2): *SkarJedn* 382 *cf W połączeniu szeregowym*. *Cf* »nad książkami posiedzieć«.

W połączeniu szeregowym (1): Nie dopiero mowmy trudno/ nie śpráwiem nic: Afz gdy nádtym [zjednocieniem Kościołóv] pośiedziem/ porobiem/ y potu náłzego y nakłádu przyładziem: [...] wieleby fię y owfżem wfzytko śpráwić mogło. *SkarJedn* 382.

Zwroty: »posiedzieć kęs« (1): sądzmy Wiecá pánowie/ [...] Pánowie pośiedziawfzy kęs/ całą noc pili. *RejZwierz* 100v.

»nad książkami posiedzieć« = *poczytać* (1): A ták ieśli vmiełz czytác/ ázałz to nie rołkołz też łobie czás vpátrzywfzy nád kfiąłzkámi pośiedzieć/ práwá y powinności fie fwey dowiedzieć. *RejZwierc* 112v.

2. *Pobyć gdzieś przez jakiś czas; zabawić, zatrzymać się gdzieś; sedere (diutissime a. satis diu a. usque et usque a. donec ...a. dum ...)* *Vulg, Cn; diutius manere Cn* (19) :

posiedzieć gdzie (4): *OpecŻyw* 98; *Leop Matth* 26/12; Przyedziełz do domu áno fie ieść chce/ áno iuż wżytko nadobnie gotowo [...]. Bo y to niemáła krotofilá/ y pan łobie czáfem w budzie bárzo rad poliedzi. *RejZwierc* 110. *Cf Zwrot*.

W przeciwstawieniu: »posiedzieć ... pość (a. odyść)« (2): Pofiedzcie tutaj/ a iátz odidę maluczko od wás/ ij pomodłę fie *OpecŻyw* 98; *Leop Matth* 26/12.

Zwrot: »na jednym miejscu długo posiedzieć nie moc« (1): A był pan bárzo ciekáwy z młodu/ że nigdy ná iednym mieyfcu długo poliedzieć nie mógł/ á myfliwftwo mu też wiele przekażało. *RejZwierc* 274v.

a. *Pobyć z kimś przez jakiś czas, pobyć w czyimś towarzystwie* (11) :

posiedzieć z kim (7): To prawda Czo pomrzyć mamy Leć wždy yeczce poczekamy. Po fziędzywa iefcze łfobą Iedno badć [*lege*: bądź] zdrow/ a ia łtobą. *RejKup* h6; Stowarzyftwem gdzie poźiedzyał [*błąd zamiast*: byś posiedział] łfczie bys rychley otrzezwywał *RejKup* h7; Nágoniwfzy fie ze pfy/ z łáłtrząby/ s Sokoły/ Przyiechawfzy do domu/ nie máłz łkim poliedzyeć/ Wierę muśi podobno łáłiádá náwiedzić. *RejWiz* 73; *RejZwierc* 15; *BielRozm* 24; [Cicero [...] poniewáfz/ cáły dzień łtrawił ná łpráwach polpolitych/ niemiał czáfu łprzyiaćioły poliedźieć *ErazmJęzyk Cc (Linde)*]. *Cf posiedzieć z kim gdzie*: »kęs posiedzieć«.

posiedzieć z kim gdzie (1): Włzákoż gdyby mu przyśzło thu z náłzym poliedzyeć/ Niewiem áby w pokoju mógł fie łam wyfiedzyeć *PaprPan* T2v.

W połączeniach szeregowych (2): *RejZwierc* 52v; Theż mu niewádzi czáfem s pocźciwym á nie z opiłim towarzystwem poliedzieć/ pomowić/ požartowác/ bo łtąd y ćwiczenie y záchowanie ná potym y znáiomóć rofcie. *RejZwierc* 15.

W przeciwstawieniu: »posiedzieć ... rozejść się« (1): [*Swawola z dworzany*] poladziwfy go [*młodzieńca*]/ połpołu fie wefelili/ rzeczy rozmáwiaiátz krotochwilné. Y poliedźiáwfy/ gdy czas báczyli/ wżytcy fie rozefzli *ForCnR* B2v.

Zwroty: »[z kim] kęs posiedzieć« (1): Bo nam s nimi [*zuchwalcami*] przychodzi nie traffna biełiádá/ Mozefz s nimi kęs poliedzieć ráno do obiádá. *BielSat* D.

»posiedzieć mało« (1): A poliedźiáwfy mało [*młodzieniec u mężów dobrych*] łpołem/ nápirwey Rołtropny jmie k niemu tako mowicz: [...] *ForCnR* C2v.

»sobie posiedzieć« (1): łfczie bys był łdrowfy pewno. Bych wa łobie polyedzyála A zgrąnek fie napijála. *RejKup* h4.

»posiedzieć społem« (1): *ForCnR* C2v *cf* »posiedzieć mało«.

b. *Pobyć przez czas jakiś w miejscu zamkniętym, też w miejscu odbywania kary [gdzie]* (4) : Wefcie łludzy iednego włatciełz do taráfu A niechay tam poliedzy aż do tego czáfu [!] Áż ci dofyć wczynią to czom im roskazał *RejJóz* N2, H7v.

Zwrot: »posiedzieć w wieży« (1): Dobrze żeby zuchwálec pośiedział też w wieży *BielRozm* 24.

a. *O piekle* (1) :

Zwrot: »posiedzieć sobie« (1): Gdzie iefť piekło twoie żądło Iuż cię przyłzcie Páńłkie zyadło. [...] (–) Co tám báiefz Ozeáfzu? Aboć niedošťáie kwáfu? Czyli trunku łmolánego? Abo ognia łiárczánego? Pośiedziłz tu iefzeże łobie Niż pufzczą Iezufa ktobie. *MWilkHist* E2.

Synonimy: 2. pobyć, pomieszkać, przebyć.

Formacje współrdzenne cf SIEDZIEĆ.

Cf [POSIEDZĄCY], 1. POSIEDZENIE

SBu